

"אחים לנשק"

לפני שבועות ספורים העביר קצין בכיר תדרוך לכתבים בנוכחות הרמטכ"ל תחת הכינוי בתקשורת: 'קצין בכיר בצה"ל' (כפי שגם פורסם בעיתונים "ישראל היום" ו"הארץ"¹), הקצין הבכיר תקף באופן ישיר את פעילות ארגון "אחים לנשק". הקצין הבכיר אף האשים את הארגון בפעולה כנגד צה"ל, וניסה להציג את הנתונים והטענות המוצגות על ידי הארגון כשקריות ומגוחכות.

בקריאת טענותיו של הקצין, בולטת לעין הסתירה בין דבריו לבין המציאות בשטח בצה"ל, על פי נתונים אמתיים של צה"ל עצמו.

להלן נפרט את העובדות כנגד שלוש טענות שטען הקצין בדבריו:

1. "אין שום מהפכה בצבא"
2. "פקודת השילוב הראוי הוקפאה ב-2008".
3. "טענת המקטרגים, שלפיה הפקודה שמה את ערך השוויון לפני המשימה, היא קשקוש מוחלט"

בסוף המסמך מצורפות הכתבות המלאות ב"הארץ" וב"ישראל היום".

ישראל היום

// ביטחוני

קצין בכיר על הארגון שקורא "לעצור את פקודת השירות המשותף": "הם כמו שוברים שתיקה"

¹ <http://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.4035197>
<http://www.israelhayom.co.il/article/469803>

1. אין מהפכה?

הקצין הבכיר:

”אין שום מהפכה בצבא”

”הקצין הבכיר הדגיש כי הצבא כלל לא עשה שינוי מהותי בכל הקשור לשירות נשים. ”אין שום מהפכה בצבא. המהפכה היא בציבור הדתי”

ואנחנו שואלים –

אין שום מהפכה? הצבא נשאר באותו מצב בעשר שנים האחרונות?

המציאות בשטח - נתוני צה”ל:

• צה”ל למתגייסות: ”בשנים האחרונות חלה מהפכה”

באתר רשמי של צה”ל, שנועד לסייע למתגייסות להכיר את מגוון התפקידים בצבא, עלתה כתבה ב-22 בספטמבר 2016 הפונה אל המיועדות לגיוס ומדגישה כי חלה בצבא מהפכה בשנים האחרונות, בכל הנוגע לפתיחת תפקידים לנשים²:

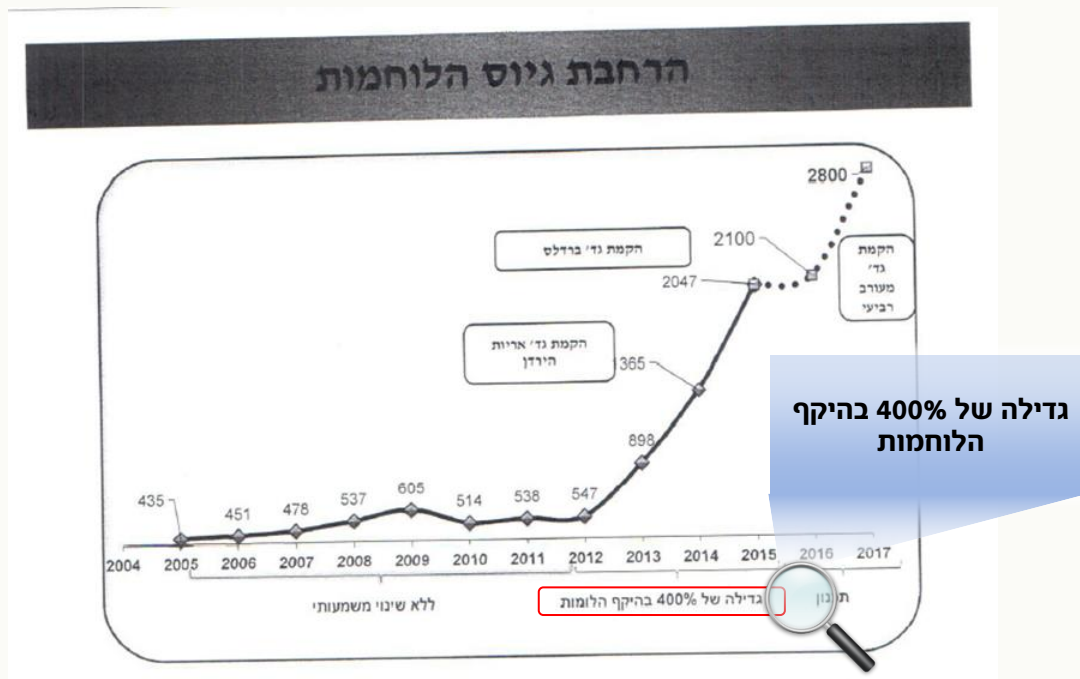
בשנים האחרונות חלה מהפכה והחלו בהדרגה להיפתח בפני נשים מקצועות לחימה שהיו סגורים בפניהן. מהפכה זו הולכת ומתממשת עם שיעורן העולה של הנשים אשר מתנדבות ללחימה ומוצאות בתפקידים אלה את הדרך למיצוי יכולותיהן. הגעה לצה”ל עם מוכנות פיזית וכושר גופני גבוה, מסייעת ותורמת להצלחה במסלול ולעמידה בתנאים ובדרישות הגבוהות

"אחים לנשק"

• עליה חדה בגיוס לוחמות – 400%

בואו נתבונן בגרפים שמציג צה"ל לוועדת חוץ ובטחון של הכנסת, ב-30.1.2017:

תא"ל ערן שני, ראש חטיבת תכנון ומנהל כח האדם בצה"ל, אמר באותה ישיבה³:

"... הרחבנו את היקף המקצועות הפתוחים בפני נשים, וכיום מדובר ב-90% מהתפקידים בצבא, וכן הרחבנו משמעותית את היקף המתגייסות לתפקידי לחימה. תא"ל שני סיפר לוועדה כי בשנת 2017 צפויות להיות כ-2800 לוחמות בצה"ל **זוה גידול חד מאוד...** המהלכים שצה"ל עושה הם עמוקים ומשמעותיים. הצבא מקים עכשיו בסיס אימונים חטיבתי (בא"ח) אחד, הראשון מסוגו, לכל הגדודים המעורבים לגברים ונשים, לרבות הגדוד המעורב הרביעי שייצא לדרך בגיוס מרץ הקרוב".

תהליך זה שהצבא עבר הולך ומתקדם, וישנן הנחיות של הרמטכ"ל לביצוע עבודות מטה במטרה להביא פתיחת תפקידים נוספים:

³ http://main.knesset.gov.il/Activity/committees/ForeignAffairs/News/Pages/pr300117_1.aspx

"אחים לנשק"

מנתונים שהוצגו על ידי צה"ל באותו הדיון בועדת חוץ וביטחון, ניתן ללמוד כי פתיחת יחידות וגדודים מעורבים נמצאת בעליה מתמדת, החל מ-2004:

• תפיסה חדשה – "הטמעת הראייה המגדרית" (Gender Mainstreaming)

לפני כמה שנים העידה היוהל"ן דאז גילה כליפי-אמיר כי צה"ל אימצה תפיסה חדשה באופן רשמי, שאף תורגמה לתכנית עבודה מטכ"לית:

"ב-2010 אימץ צה"ל אסטרטגיה חדשה לקידום שוויון הזדמנויות. האסטרטגיה הזאת,

שנקראת "הטמעת הראייה המגדרית" (Gender Mainstreaming)..."⁴

תפיסה זו מהווה בסיס למדיניות הצבא בתחום המגדרי גם בשנים האחרונות:

ג. הסמינר מבוסס על התפיסה ואסטרטגיית ה-Gender Mainstreaming. על פי ראייה זו, העלאת המודעות המגדרית של הקצינות, לצד מתן כלים מנהיגותיים, תיצור עבורן פלטפורמת השפעה בסביבתן הקרובה והרחוקה.

4. GM - התאמת תשתיות מגדריות תומכות שילוב נשים וגברים.

5. מנטור/מלווה מגדרי לנשים ולגברים להטמעת ה-GM ולהעצמה.

לשם הטמעת ויישום התפיסה ישנו צוות הטמעה מגדרי צה"לי שפועל כל העת לקידום התהליך:

4. צוות הטמעה מגדרי צה"לי בהשתתפות כלל הגורמים המקצועיים (יוהל"ס, ממד"ה,

מקרב"ר, כושר קרבי, אגף הלוגיסטיקה)

⁴ "הטמעת הראייה המגדרית - אסטרטגיה חדשה בצה"ל לקידום שוויון הזדמנויות", עמ' 29. תא"ל גילה כליפי-אמיר, יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים, ביטאון צה"ל "מערכות", גיליון 436, אפריל 2011

"אחים לנשק"

• "צוות אדום"

יוהל"מ, תא"ל שרון ניר מספרת לעיתון ידיעות אחרונות⁵ על צוות חשיבה ייעודי שתפקידו לפתוח עוד ועוד תפקידים לנשים:

"יש מה שנקרא 'צוות אדום', צוות חשיבה בדיוק לנושא הזה, ורשימת המקצועות הצבאיים נמצאת אצלו כל הזמן על השולחן. השאיפה היא פתיחה של כל המקצועות."

• מעורבות אישית של הרמטכ"ל בקידום הנושא המגדרי

תא"ל מיכל תשובה, בראיון לידיעות אחרונות⁶, מדגישה עד כמה הרמטכ"ל אייזנקוט מעורב אישית בתהליכי השינוי שעוברים על הצבא ופתיחת עוד ועוד תפקידים לנשים:

"הפרגון של הרמטכ"ל הנוכחי, גדי איזנקוט, למגדר הוא מדהים. אני יושבת לצידו בדיוני שיבוצים וחד-משמעית נדהמת מהפתיחות שלו. נדמה שהוא רוצה את זה ופועל לזה יותר מכולם. לקראת דיון בכל תפקיד לשיבוץ הוא שואל כמה נשים מתמודדות? מברר 'את מי לא ראיתי?', 'את הפוטנציאל של מי לא זיהיתי?'. הוא מחפש כל הזמן נשים עם פוטנציאל לקידום. שואל אותי עליהן. ההזדמנות לקידום נשים ולפיתוח השירות שלהן קיימת. מבחינת הפתיחות מצד המפקדים, מעולם לא היינו במצב טוב יותר. אני שומעת את הרמטכ"ל ואת האלופים בדיוני שיבוצים, מדברים על נשים שעושות תפקידים מעוררי הערכה."

⁵ <http://www.yediot.co.il/articles/0,7340,L-4861270,00.html>

⁶ <http://www.yediot.co.il/articles/0,7340,L-4861270,00.html>

2. האם פקודת השילוב הראוי הוקפאה?

הקצין הבכיר:

"פקודת השילוב הראוי הוקפאה ב-2008"

"בציבור הדתי זעמו כאמור על פקודת השירות המשותף שפרסם הצבא לפני כמה חודשים. על כך הגיב הקצין: "בצה"ל היתה פקודת שילוב ראוי שהוקפאה ב-2008. מאז לא היו בצבא כללי עשה ואל תעשה."

לדברי הקצין הבכיר, פקודת השילוב הראוי הוקפאה ב-2008, ובשנים שלאחר מכן לא היו כללים בנוגע להתנהלות בתחום הזה.

ואנחנו שואלים – מה זאת אומרת "הפקודה הוקפאה"? האם אפשר לשלוף כל פקודת מטכ"ל שלא עודכנה בשנים האחרונות ולטעון לגביה שהיא "הוקפאה"? האם חיילי צה"ל אינם מחויבים למלא פקודות שנכתבו לפני עשור ויותר?

להלן כמה דוגמאות שמוכיחות שהפקודה היתה בשימוש בשנים האחרונות:

• ב-2011 בג"ץ דן בעתירה על בסיס פקודת השילוב הראוי⁷

ב-11.09.11 הוגשה עתירה לבג"ץ כנגד הדחת צוער מקורס קצינים בבה"ד 1 (6556/11)⁸. הצוער, שסרב להשתתף בערב מורשת קרב הכולל שירת נשים, ויצא בעת שירת החיילות, עתר לבג"ץ בטענה כי הפקודה שקיבל להשתתף בערב זה מנוגדת לפקודת מטכ"ל מס' 33.0207 "שירות משותף לחיילים ולחיילות בהיבט השילוב הראוי". הדיון בבית המשפט עסק בפרשנות הפקודה, אך לא נטען על ידי הצבא כי הפקודה איננה בתוקף או שהוקפאה.

• הפרת נהלי הפקודה כבסיס לקבילות לנציב קבילות החיילים

בדוח השנתי של נציב קבילות החיילים לשנת 2009⁹, מפורטת קבילה בנוגע ל"הפרת כללי השילוב הראוי בבסיס הדרכה חילי (6/272390)". בפירוט הטיפול בקבילה, תחת הסעיף "פקודות הצבא", נציב הקבילות מניח כבסיס לדיון את "פקודת המטה הכללי 0207.33, שעניינה שירות משותף לחיילים ולחיילות בהיבט השילוב הראוי". כמו כן, בדוח השנתי לשנת 2010¹⁰ מפורטת קבילה אחרת "השילוב הראוי – שיבוץ חייל דתי בפלוגה מעורבת (277507/0)", המתבססת גם היא על פקודה זו.

⁷ <http://www.law.idf.il/163-4883-he/Patzar.aspx>

⁸ http://www.mag.idf.il/sip_storage/FILES/7/1207.pdf

⁹ http://www.nakhal.idf.il/Sip_Storage/FILES/5/1645.pdf

¹⁰ http://www.nakhal.idf.il/Sip_Storage/FILES/6/1646.pdf

"אחים לנשק"

• 2013 – דובר צה"ל מתייחס לפקודה

ב-2013 כתב דובר צה"ל בתגובה לפרופסור יגיל לוי שהתנגד שהציג בעיות שנובעות לדעתו מפקודת השילוב הראוי "לא מכבר עודכנה פקודת "השילוב הראוי", ונכון להיום קיימת פקודה הנקראת "שירות משותף לחיילים ולחיילות בהיבט השילוב הראוי" (מצורפת בזאת – דהיינו מה שמכונה פקודת השילוב הראוי). פקודה זו לא עוסקת בהיבטים הקשורים לדת בלבד, אלא מתמקדת ברובה בשירות משותף של גברים ושל נשים, ללא קשר לדת. בימים אלה נערכת עבודת מטה בראשותם של ראש אגף כוח אדם, יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים, הרב הצבאי הראשי לצה"ל וקצין חינוך ראשי לתיקון ולעדכון פקודת "השירות המשותף"¹¹ (עבודת מטה זו הושלמה רק ב-2016 עם פרסום פקודת השירות המשותף).

• כללי ה"שילוב הראוי" בלוחות המודעות

עד לאישור פקודת השירות המשותף בספטמבר 2016, כל חייל בצה"ל נתקל בפרסומים בלוחות המודעות בנוגע לשילוב הראוי, שילוט ברחבי הבסיסים השומר על נהלי השילוב הראוי, ועבר הדרכות על בסיס פקודת השילוב הראוי.

גם פרופסור יגיל לוי בספרו המפקד האליון שיצא ב-2015 בפרק על השילוב הראוי מתייחס לפקודת השילוב הראוי כעובדה קיימת.

¹¹ https://www.idi.org.il/media/4608/women_service_in_the_idf.pdf

"אחים לנשק"

3. לאן נעלם הסייג של התאמה לתפקיד?

הקצין הבכיר:

"טענת המקטרגים, שלפיה הפקודה שמה את ערך השוויון לפני המשימה, היא קשקוש מוחלט"

"הפקודה הזו באה להסדיר את המצב. טענת המקטרגים, שלפיה הפקודה שמה את ערך השוויון לפני המשימה, היא קשקוש מוחלט. אלה אמירות מגוחכות".

הקצין הבכיר טוען שאין בפקודת השירות המשותף העדפה לערך השוויון ביחס לביצוע המשימה. אבל, אנו מבקשים לקבל הסבר לאן נעלם הסעיף המשמעותי שהופיע בפקודה הקודמת, וכן בנוסח החוק והנחיות קודמות של הרמטכ"ל.

סעיף זה קובע כי אין מניעה לשבץ חיילת בכל תפקיד "אלא אם מהותם ואופיים של התפקיד או הפעילות אינם מאפשרים זאת".

האם באופן מקרי דווקא בפקודה זו הושמט סעיף זה?

• פקודת השילוב הראוי:

6. השירות המשותף לחיילים ולחיילות מושתת על ההכרה בעיקרון השוויון ללא קשר למינם או לנטייתם המינית של החיילים, עיקרון זה כולל זכות שווה למלא תפקיד כלשהו בשירות הצבאי או לבצע כל פעילות בשירות הצבאי, **אלא אם מהותם ואופיים של התפקיד או הפעילות אינם מאפשרים זאת**. חיילי צה"ל יפעלו ברוח עיקרון זה, תוך שמירה על כבוד החיילים ולא יפגעו ברגשות חיילים אחרים על רקע זה בכל דרך, לרבות המפורטות להלן: פרסום, השמעה, אמירה, הצגה, כתיבה, ציור, שירה, הרצאה, אמצעי הדרכה או הסברה, הכוללים תוכן שיש בו כדי לפגוע.

• חוק שירות ביטחון, סעיף 16א (ב) – תיקון מס' 11 תש"ס – 2000:

16א. (א) לכל יוצא צבא אשה זכות שווה לזכותו של יוצא צבא גבר, למלא תפקיד כלשהו בשירות הצבאי.
(ב) לא יראו פגיעה בזכותה של יוצא צבא אשה למלא תפקיד כלשהו, **אם הדבר מתחייב ממהותו ומאופיו של התפקיד**.

• הנחיות הרמטכ"ל – 2012:

לצד עליונות המשימה המבצעית, צה"ל מקיים את עקרון השוויון לכל, וכפועל יוצא מכך אסורה הדרת נשים. כל תפקיד פתוח בפני כל חייל - גברים כנשים לשיבוץ, ובתנאי שהוא עומד בשלושה קריטריונים מצטברים: **עמידה במשימה המבצעית**, יכולת פעולה **בסביבה המבצעית** ו**יכולת שיבוץ בהיקפים הולמים למסגרות השונות**.

• דובר צה"ל – 2013 – במענה למכון הישראלי לדמוקרטיה:

לצד עליונות המשימה המבצעית, צה"ל יקיים את עקרון השוויון לכל, וכפועל יוצא מכך אסורה הדרת הנשים בצה"ל. כל תפקיד יהא פתוח בפני כל חייל או חיילת, גברים ונשים כאחד, לשיבוץ, ובתנאי שהוא עומד בשלושה קריטריונים מצטברים: **עמידה במשימה המבצעית**, יכולת פעולה **בסביבה המבצעית** ו**יכולת שיבוץ בהיקפים הולמים למסגרות השונות**.

• בפקודת השירות המשותף שאושרה ע"י הרמטכ"ל בספטמבר 2016 – לא מופיע סייג זה.

נספח

הכתבות במלואן

קצין בכיר על הארגון שקורא "לעצור את פקודת השירות המשותף": "הם כמו שוברים שתיקה"

"בציבור הדתי גדלות צעירות חכמות וסקרניות שרוצות אתגר, ושומעות שיש ארגון שידוע להציב להן אתגר ולשמור על כבודן"

לילך שובל | פורסם ב: 20.04.2017 04:06

כשברקע מתח סביב סוגיית פקודת השירות המשותף, התייחס אתמול קצין בכיר לביקורת הקשה שנמתחה בציבור הדתי על הצבא. בין השאר, תקף הקצין ארגון שתלה שלטים והפיץ עלונים שבהם קרא לעצור את פקודת השירות המשותף, ואף הישווה אותו לארגון "שוברים שתיקה".

"אנחנו לא מדברים איתם", אמר הקצין על הארגון, שפתח בקמפיין תחת הכותרת "מצילים את צה"ל - עוצרים את פקודת השירות המשותף". הוא אמר כי מדובר ביוזמה מגוחכת, והוסיף כי "זו שטות וטיפשות שנשענות על בורות".

הקצין הבכיר הדגיש כי הצבא כלל לא עשה שינוי מהותי בכל הקשור לשירות נשים. "אין שום מהפכה בצבא. המהפכה היא בציבור הדתי",

קבע. לדבריו, לפני כחמש שנים התגייסו לצבא 900 בנות דתיות מדי שנה, ואילו כיום מתגייסות לצבא כ-2,200 דתיות. "בציבור הדתי גדלות צעירות חכמות וסקרניות שרוצות אתגר, ושומעות שיש ארגון שידוע להציב להן אתגר ולשמור על כבודן. הן יודעות לבחור מה טוב להן ומה לא. זאת לא המאה ה-17. השינוי הוא בחברה הדתית, ואני מברך על כך. קל לכעוס על צה"ל, אבל זה לא צה"ל".

בציבור הדתי זעמו כאמור על פקודת השירות המשותף שפירסם הצבא לפני כמה חודשים. על כך הגיב הקצין:

"בצה"ל היתה פקודת שילוב ראוי שהוקפאה ב-2008. מאז לא היו בצבא כללי עשה ואל תעשה. הפקודה הזו באה להסדיר את המצב. טענת המקטרגים, שלפיה הפקודה שמה את ערך השוויון לפני המשימה, היא קשקוש מוחלט. אלה אמירות מגוחכות".

לפי הבכיר, שני הגדודים המעורבים החדשים שהוקמו לאחרונה נפתחו בשל צורך מבצעי מובהק באבטחת גבולות. "65 אחוזים מהסד"כ (סדר הכוחות, ל"ש) של צה"ל מגינים על הגבולות. חטיבת הצנחנים לא יכולה להיות בגבול כל הזמן, היא צריכה להתאמן. צריך היה להקים גדודי הגנת גבולות".

עוד ציין הבכיר כי היוזמה לבחון את שילובן של נשים כטנקיסטיות הוא לתפקידי ביטחון שוטף בלבד, "ואז יש מי שמתראיינים ואומרים - מה יקרה לנפש היהודייה הרכה שתתמרן לעמק הבכא" (הכוונה היא לאמירתו של תא"ל (מיל") אביגדור קהלני, שביקר את הכוונה של צה"ל לשלב נשים כטנקיסטיות).

בתגובה לדברי הקצין, מסר ארגון "אחים לנשק": "דבריו ההזויים של 'הקצין הבכיר' נאמרו מתוך חשש וכעס מכך שחשפנו בדרך חוקית עובדות ומצגות צבאיות, המראות כי שילוב הלוחמות פוגע במטרת העל של הצבא וזה לנצח בקרב. אותו 'קצין בכיר' כועס כי חשפנו באופן חוקי מצגות צבאיות המראות את הסכנות הבריאותיות הנגרמות ללוחמות, אף שלאורך שנים היו מי שניסו להסתיר את המידע מן הציבור. הטענה כי אנו, משרתים פעילים במערך הקרבי במילואים, המובילים חיילים לכל משימה שאליה אנו נקראים, דומים לארגון שבא להרוס את המדינה והצבא, היא בלתי מתקבלת על הדעת".

"אחים לנשק"

קצין בכיר בצה"ל על מתקפות הרבנים: נשים יודעות מה טוב להן, זו לא המאה ה-17

על רקע המתיחות סביב פקודת השירות משותף לנשים ולגברים, טען הקצין הבכיר כי הצבא לא עבר שינוי מהותי בשנים האחרונות: "יש מהפכה - אבל היא בציבור הדתי"

18:51 19.04.2017

גילי כהן עקוב באתר התראות במייל

זה כמה חודשים שמתמודד צה"ל עם סערה סביב סוגיית שירות נשים בצבא. שירות בגדודים מעורבים לנשים ולגברים, פקודת "השירות המשותף" המנסה לקבוע כללים לשירות חיילים וחיילות בצבא, והוצאת ענף תודעה יהודית מהרבנות הצבאית – כל אלו נכנסו לליבת העיסוק של המטה הכללי של צה"ל. כעת, בתגובה לחצי ביקורת שהופנו אל הצבא בנושא, אומר קצין בכיר בצה"ל כי הצבא כלל לא ערך שינוי מהותי בשנים האחרונות בסוגיות הקשורות לשירות נשים. "יש מהפכה – אבל היא לא בצה"ל. היא בציבור הדתי", קבע היום (רביעי) הקצין בכיר.

לדברי הקצין, "העובדה שלפני חמש שנים התגייסו 900 בנות אולפנה והיום 2,200, מעידה על כך שהמהפכה היא לא בצה"ל אלא בציבור הדתי". עוד הוסיף הקצין שהאפשרויות שמציע הצבא לצעירות קורצות להן. "בציבור הדתי גדלות צעירות חכמות. הן רוצות אתגר ושומעות שיש ארגון שיודע למצות יכולות – ולשמור על כבודן. הן יודעות לבחור מה טוב להן ומה לא. הן לא במאה ה-17", אמר הקצין בשיחה עם כתבים צבאיים.

את הפעילות הציבורית שחלק ממנה חולקו 200 אלף עלונים נגד שירות נשים תחת הכותרת "מצילים את צה"ל – עוצרים את פקודת השירות המשותף", הגדיר הקצין "קמפיין מגוחך שנשען על אי ידיעה". הקצין תקף את מארגני הקמפיין, שלדבריו מבחינת הצבא הם "כמו שוברים שתיקה – אנחנו לא מדברים איתם".

עוד אמר הקצין: "השטות והטיפשות הזו נשענת על בורות. הייתי מודע לכך שחלק מההחלטות יובילו לחיכוך, ואכן זה הביא לכך, אבל יש גם שדים שיצאו מהבקבוק שלא לצורך". כך למשל טוען הבכיר כי הוקמו שני גדודים מעורבים לחיילים ולחיילות בשל צורך מבצעי מובהק באבטחה בגבולות, וכי היוזמה לבחון את שילובן של נשים כטנקיסטיות מיועדת למשימות ביטחון שוטף בלבד, "ולא לתמרון בעמק הבכא".

חלק ממי שפעלו נגד פקודת השירות המשותף וחילקו את העלונים בצמתים מרכזיות וגם מדלת לדלת, היו תלמידי ישיבות ההסדר. תלמידים אלו נהנים משירות מקוצר של 17 חודשים ביחידות הצבאיות, ואת יתר הזמן במסלול השירות הם אמורים להקדיש ללימודי תורה. מסלול ההסדר, שהוארך בחודש בחוק הגיוס האחרון, מעורר גם הוא ביקורת מצד בכירים בצבא. "העמדה העקרונית של הצבא היא שכל צעיר צריך לשרת שלוש שנים, פחות ארבעה חודשים", אמר הקצין הבכיר. "כשאני נשאל על דעתי בנושא (מסלול ההסדר), אני אומר שזה לא רצוי. הדבר הרצוי הוא שכל צעיר ישרת שירות מלא – בן, ובת", הוסיף.